

POSTANOWIENIE

6 sierpnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 6 sierpnia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A.H.

z udziałem W.H.

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej W.H.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie

z 15 grudnia 2025 r., II Ca 1289/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 15 grudnia 2025 r., Sąd Okręgowy w Szczecinie, w sprawie z wniosku A.H. przy udziale W.H., o podział majątku wspólnego, na skutek apelacji uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego w Świnoujściu z 9 kwietnia 2024 r., zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że: w punkcie 4. wartość nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawcy podwyższył do kwoty 63.000 zł; w punkcie 7. tytułem dopłaty i rozliczenia nakładów zasądził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 176 305,44 zł; w punkcie 8. oznaczył termin płatności kwoty z punktu 7. na 15 czerwca 2026 r., z zastrzeżeniem odsetek ustawowych za opóźnienie w przypadku uchybienia wskazanemu terminowi zapłaty (pkt I); oddalił apelację w pozostałej części (pkt II); orzekł o kosztach postępowania (pkt III, IV).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła uczestniczka, zaskarżając postanowienie w części, tj. w pkt I, II, III.

3. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2, 4 k.p.c. (przy czym trzeba zaznaczyć, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. została dodana w piśmie uczestniczki z 10 marca 2026 r.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna uczestniczki nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżąca skutecznie wykazała, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2, 4 k.p.c.

7. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

8. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego,

z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

9. Powołanie się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

10. W przedmiotowej sprawie nie została spełniona żadna z wyżej wymienionych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że istotne zagadnienie prawne zostały przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny (zostały one zawarte w skardze kasacyjnej). Jednak skarżąca nie przedstawiła należytego uzasadnienia w tym względzie. Zawarte w piśmie skarżącej (z 10 marca 2026 r.) uzupełniające (względem treści uzasadnienia skargi kasacyjnej) uzasadnienie jest oparte na ogólnych sformułowaniach (typu: „W praktyce orzeczniczej pojawia się jednak

problem, czy dopuszczalne jest pominięcie przy rozliczeniach składników majątku, które pozostawały w dyspozycji jednego z małżonków, jedynie z tej przyczyny, że drugi małżonek nie wykazał ich istnienia lub wartości na dzień podziału.”) lub stanowi powtórzenie treści zawartych w przedstawionych zagadnieniach.

W przypadku powołanej przez skarżącą przesłanki wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, nie spełniono wymagania wskazania tych przepisów oraz wykazania rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta miałaby polegać. Za takowe nie może być traktowane zdanie; „Po drugie, w sprawie zachodzi także potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości w praktyce ich stosowania, w szczególności art. 684 k.p.c. w związku z przepisami'. regulującymi ciężar dowodu w postępowaniu cywilnym.” Przypomnieć trzeba, że przesłanka ta została dodana w piśmie skarżącej z 10 marca 2026 r. Brak odniesienia do niej w skardze kasacyjnej (nie została wymieniona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania).

W kontekście zaś przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, na którą również powołuje się skarżąca, ograniczono się jedynie do stwierdzenia; „Sądy obu instancji, rozpoznając sprawę, pominęły istotne okoliczności dotyczące składników majątku pozostających w dyspozycji Wnioskodawcy oraz nie dokonały prawidłowej oceny stopnia przyczynienia się stron do powstania majątku wspólnego, co doprowadziło do zastosowania wskazanych przepisów w sposób sprzeczny z ich celem oraz funkcją.” Brakuje zatem części wskazującej przepisy, których naruszenie spowodowało oczywistą zasadność skargi oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty należy jeszcze raz podkreślić, że nie została spełniona żadna z wyżej wymienionych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przypomnieć dodatkowo trzeba, że w orzecznictwie SN wskazuje się, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są

dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (zob. postanowienia SN z 22 maja 2024 r., I CSK 786/24).

Uznaje się, że nie ma możliwości pośredniego wyartykułowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z innych wniosków formalnych. W konsekwencji tego nie można w treści uzasadnienia skargi kasacyjnej doszukiwać się fragmentów mogących wskazywać na uzasadnienie podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W analizowanej skardze kasacyjnej sformułowano jedno uzasadnienie, w którym nie wydzielono części jednoznacznie związanej z wnioskiem o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Natomiast uzasadnienie uzupełniające, odnoszące się do wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej, a zawarte w piśmie z 10 marca 2026 r., nie spełnia podstawowych wymogów do zaakceptowania wniosku i przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

11. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

12. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.).

[SOP]